

Славейковия

АБОНАМЕНТЪ.

България: за година 30;
 $\frac{1}{2}$ година 150; 3 мес. 80 лева.
 Странство: година 800; $\frac{1}{2}$ год.
 400 лв.; 3 мес. 200 лв. Америка
 за год. 6 долари; $\frac{1}{2}$ год. 3 дол.

ОБЯВЛЕНИЯ:

На кв. ст. 2 лв.
 Малки обявления на дума 50 ст.
 Въ хрониката на редъ . 8 лв.
 Гodeжни и вѣчвалии . 40 лв.

Редакция и администрация, пл.
 „Славейковъ“ № 1.

Телефонъ № 2391.

ВСЪКИДНЕВНИКЪ ЗА ПОЛИТИКА, КУЛТУРЕНЪ ЖИВОТЪ И ИНФОРМАЦИЯ

Директоръ: Г. Кулишевъ

Ето една тиха, ето една дълбока трагедия въ душата на всъки грамотенъ македонецъ. И отъ толкова години все тя вълнува сърцата ни, но всички я мълчимъ, не искаме да я изкажемъ дори тъй само за себе си.

Отъ устията на Дунава до Шаръ планина и до Егея живѣятъ около шесть милиона българи. Тѣ говорятъ и винаги сж говорили единъ и сщщъ езикъ. И едвали има (въ Европа езикъ, въ който да сж тъй малко и тъй слаби диалектичнитѣ различия, както въ българския. На тоя единенъ български езикъ отговаря и една и сщща българска поезия — и по духъ, и по стиль. Българскитѣ поети бѣха и македонски поети. Въ читанкитѣ, въ хрестоматиитѣ, въ граматикитѣ, примѣритѣ и образцитѣ бѣха еднакви, едни и сщщи за училищата въ Охридъ, Прилѣпъ, Щипъ, Велесъ, Скопие, Леринъ, Битоля и за училищата въ Шуменъ, Стара-Загора, Пловдивъ, Бургасъ, Варна, Търново, Свиленградъ. Сщщитѣ автори. Любенъ Каравеловъ, Ботевъ, Петко Славейковъ, Иванъ Вазовъ, пкъ дори и имената на поновитѣ, — и тѣ бѣха тъй популярни.

И не единъ отъ македонскитѣ българи още тогава се опитва да заработи еднакво съ другитѣ българи на българската литературна нива. Явиха се много писатели изъ Македония, мислѣха еднакво, пишеша еднакво, борѣха се еднакво, препираха се по вестници и списания за сщщитѣ работи.

Явиха се и поети. Но поетитѣ отъ Македония, и то не защото не можаха, а защото сърдце не имъ даваше, пишеша почти изключително за робство и за свобода, тѣ всички чуеха какъ стене гора и шума и какъ плаче сирота робиня — и за тозъ гласъ имъ копнѣеше душата. Тѣ не можаха да се предаватъ тъй лесно и удобно на общочовѣшки мотиви и настроения. Не, ами тѣ съ своитѣ скришни вопли на сърдцето си бѣха заразили най-голѣмитѣ наши писатели, искамъ да кажа, най-голѣмитѣ писатели, родомъ не отъ Охридъ или Прилѣпъ, а отъ Сопотъ, отъ Трѣвна, отъ Чирпанъ, отъ Елена, отъ Варна.

Робството на Македония бѣ единъ отъ повелнитѣ мотиви въ поезията на всички поети на български езикъ, отъ гдето и да бѣха тѣ. Горестята на Ботевото „Остави тазъ пѣсень любовна . . .“ произпльняше душитѣ на всички български поети. Затова българската поезия и следъ освобождението на една частъ ртг България си бѣ почти едно продължение отъ поезията преди и за освобождението. Затова много отъ европейскитѣ нови вѣяния минаха безъ да задирайтъ дори и крайцеца на нѣкой листъ отъ дървото на българската литература. Дори и щуротнитѣ отъ западка на европейската поезия тогава минаха край насъ безъ да ни засегаатъ.

Сега така ли е? Преди всичко, где сж сега тия тогавашни поети? Нѣма ги. А има много такива, които попиватъ всичко, що где се яви въ нѣкое руско, и ѣ м с к о или френското списание. Затова, за тѣхъ минаха съвсемъ незабелязани и ударитѣ на дветѣ голѣми войни, никое ехо отъ тѣхъ не се долава въ тѣхнитѣ стихове и писания. И тъкмо за това сж и тѣхнитѣ писания книжни, чужди, плитки, неинтересни за никого. Нѣкои отъ тѣхъ можеби грѣятъ съ свои-

тѣ ловкости, но никого не стоплятъ.

Знамъ азъ, сега ще викнатъ нѣкои за тенденциозность, за незнамъ какво въ литературата. Не на тѣкъ, а на народа азъ ще кажа, че тия викове не съдържатъ никаква истина. Не може безъ тенденция никоя литература, никое изкуство. Въ древна Гърция всички поети, и трагици, и комици, и лирици сж били само тенденциозни. И никой не може да откаже на Ескила, и на Софокла и на Сафо художественость въ поезията. А самитѣ двадесетъ и петъ вѣка на тѣхното сщществувание носятъ тѣхното истинско безсмъртие. Така е Гете, и Шекспиръ, и Байронъ, и Толстой, и Ибсенъ. Защото истинскитѣ поети не може да не бжде з а с ѣ г а н ъ отъ т о в а н ѣ щ о, което е и което става около, до него, при самия или въ самия него. Това нѣщо, то ще произпльни и неговитѣ пейзажи, и неговитѣ любовни вопли, и неговитѣ драми, и неговитѣ романи. Разбира се, нѣма нужда да се говори безъ друго за Македония, за золуми, за робство, за плачене и за бѣжанци. Но всичко това все ще намѣри своя изразъ или своя отгласъ, макаръ и далече, и въ най-невиннитѣ шеги.

И нѣма нужда тоя отгласъ да бжде само тжга, той може и да е буйна радостъ. Въ самитѣ борби и терзания за свобода има тая радостъ. Но току така, съвсемъ да не личи нищо отъ всичко това — то не може въ произведенията на никой български поетъ, ако той е поетъ. Ето защо азъ неотдавна въ една статия за младитѣ ни поети съ възторгъ поздравихъ тоя устремъ у тѣхъ. Тѣ сж бодени отъ новото време, отъ новитѣ тжги. Тѣ сж рожби на тия две най-тежки катастрофи, тѣхната душа не е тъй пуста, за да не живѣятъ въ нея страданията и възторженитѣ мечти на цѣлъ народъ.

Проф. Ал. Балабановъ

СТРАНИЦИ ОТЪ МИНАЛОТО

Тиквешъ 1839

Нѣмскитѣ пътешественикъ изъ Македония презъ 1839 год. чулъ да говорятъ, че най-добре албански се говори въ Елбасанъ, а български въ Тиквешъ. У турцитѣ има поговорка: „Истанболунъ тюрчеси, Елбасанънъ арнаутчеси, Тиквешънъ булгарджеси, Янинанъ румджеси“. Най-добре се говори турски въ Елбасанъ, български въ Тиквешъ и гръцки въ Янина.

(A. Griesebach, Reise durch Rumelien und nach Brussa im Jahre 1839. II. 66).

Сърбия и издазътъ презъ Солунъ

Нови постѣпки се очакватъ въ Атина

„Ехдепандахъ“ отъ 9 того се научава отъ Атина:

Споредъ „Неа Имера“, (сръбското правителство ще направи наскоро постѣпки въ Атина за започване на преговори досежно склочването на нови сръбско-гръцки конвенции за сръбската свободна зона въ Солунъ.

Сърбия бърза да разреши въпроса за солунската зона, защото албано-италиянскитѣ договоръ ѣ отнема възможностьта да има търговски издазъ презъ Адриатика“.